

korlat. Ezt az első felejtést el is szeress meg
egy másikat, azt meg csald meg te, a har-
madik majol teged csald meg. Mire a ne-
gyedikre kerül a sor, olyan könnyen ve-
szed, mint én a 25 iket.

Keserü: Mái Dersó'urfi magát fajinul hi-
hajorták a nagyvilágban, Biz isten még
én irékem is kedvem volna, végig tatyagni
azon a híres väcci utcán.

Szárnycs: Dersó' barátom! Mond csak nincs
üresedésben a budapesti höjegy közég? Tá-
lán még jegyző segédnek is elmennék, abba
a szép városba jó fizetésért.

Keserü: Egazán elmenni öcsém uram?
No' már erre isunk egyet? (kocintanak.)

Selymes: Azt is mond el fiam, hogyan is-
merkedtél meg Moltheval a nagy gyönye-
rálissal?

Dersó': Ah! Moltheval? Nagyon jól összeba-
ratkoltunk; a minapokban, hogy egy

62
hársasággal Berlinbe rándultunk, (febre)
Az sem tudom merre van Berlin!
egymagam sétáltam a hársfák alatt,
éjre a brandenburgi kapu alá érek, mi-
kor egy lovas közeledik felém.

Keserü: Egy lovas? De már erre iszunk egyet?
(köszöntésnek.)

Selymes: Hántor koma igen szaporán
öntözünk?

Keserü: Attól nyöl az ugoroka.

Ferkó: (Dexsöhöz.) Hát aztán mit csinált az
a lovas?

Dexsö: Na igen... hát jött egy lovas, én rög-
tön felismerem Moltkét is köszöntöm, ö el-
fogadja. E pillanatban lejti lovagló
ostorát, én oda ugrom és felveszem, átnyuj-
tom, ő meghöszköni, én bemutatom maga-
mat, ő kezét fog velem és meghív, hogy lá-
tagassam meg. Azóta mindig az ö ve-
dége voltam, sőt exután is hozzá szállnék,

ha élne!

Keserü: Na már az jó ember lehetett is mégis meghalt. De már erre iszunk egyet
(isznak)

Sárnyas: Hat van-e valami emléked Moltkétől?

Dexsö: Egész egy kocsi oldallal hortán, pipákat, albumokat, lovagló ostorokat, de tudod, barátainm úgy rémültek, hogy mind elhordták, nincs egyebem tőle, mint arcképe (előveszi.) Felre: Azt is az újságból metszettem ki. ^(jenni) De most már én mondom Kántor uramnak, hogy igyunk egyet, mert hiszáraolt a tarkom. Ejjen a fiatal garda, (kocxintanak.)

(Arjához.) Edesapam, most kigyelmed mesélje el a köziggräxi nagy futást, már régen nem hallottam, hogyan cserkelte be a német generálist.

Keserü: A Selymeskoma már innen sem

64
tudna elfutni, elnyomta a burzsoiag.

(Selymes hartyagosa hallatszik.)

Dexsö: Akkor hát inckelünk egyet, a jegyző jó dalos hírében áll a pinceszereken, kezdjen reá valami mulattató nótát.

Keserü: El kel bizony egy kis nótá, ma ugysincs temetésem. Jó lesz a tarkomnak, ha megperdül benne a hang.

Izárnyas: (nagy gesztussal, komikus hangjelzéssel rákérdi, minden második sor aláhúzott szótagja hangjegy szerint feltünően felvendő. Mind inckel, csak Ferkó nem, ki némán lehajtja fejét és Selymes, ki alszik.)

Picxi magja van a cseresznyének,

Rosz szája van a feleségemnek.

Csak ne volna horxa még csunya is.

Megcsókolna ugye kigyelmed is.

Göndör haja nem volna vöröses

65

Hét orozája csupa himlő helyes
A dereka görbe is, görbe is,
Megölelné ugye hiqyelmed is.

Ha legalább a szeme ragyogna,
Vagy a szája mosolyogni tudna
Vagy, ha volna sok pénze, aranya
Hiqyelmed is ugye, elvette volna?

Dexsö: Kitünő nótá! Értelviszem velem a fő-
városba, légy szives leírni.

Szárnycs: Ez a nótám mindenhol háditott,
a dallama is szép, de a szövege megható.

Keserü: En meg majd lekottarom.

Dexsö: Nagyon jó lesz, legalább barátaimat,
majd zongorán kísérem.

Szárnycs: Hát értesz a zongorához is?

Dexsö: Természetes! (felre.) Még ugyan soha
se próbáltam.

Keserü: Szép zene is a glávér. De már erre

iszunk egyet. (Közintanok.)

Irányas: (Keserühöz halkan.) Kántor uram,
közönsé fel egy szép diktióban a házi gardát,
látja, hogy kusul.

Keserü: (Közönséi torkát, feláll ingadozva,
borjú hangon, pohárral kezében elkerdi)

Irányas: (féle.) Csak kezdje el, mindjárt el-
somfordállok Ferushoz, most egyedül érem
otthon, megkérdelem tőle, hogy igaz-e, hogy
megint Ferkó után mászkál; ha igaz, akkor
ismét visszahódítom. (Észrevétlenül távozik.)

Keserü: Mai én csak így teszek, mint igazi szónok,
Nem beszélek másról, a jelenről szólok.

Mint hogy legigazabb a menykéli vallás.

Itt a földön pedig a borközi állás.

Most is megszallt engem a költői ihlet

Most a savaxatom téged Ferkó, illet.

Kerekes barátom egyetlen fiára

Egyetlen fiának vigasztalására.

Emelem poháram, üritem fenekéig

67.

Érted meg szótatom kezdetitől végig.
Legrégibb igazság, világ kezdet óta,
Hogy az asszony népség mind egyformán csalfa
Azért, ha egy Lányzó' ösanyját követve,
Válegénye szívét hűtlenül elvetve,
Új kedvesének huz a szerelméhez.
Férkö'! Azt fel se vedd, csak mérd az eszéhez.
Gyarto' az asszonyneje, ingataq mindannyi
Akárhaqyan örzöd, mégis meg tud csalni.
Kivan az hajozva, hi referenciozva,
Nincsen olyan férfi, ki eszen tul járna
Tapasztalat szava beszél most belőlem.
Kikapós asszonyból nekem is volt részem.
Csak hetszer sokott meg, szivem felesége
Hatszor visszavettem, de hetedszer mégse.
És még ö'nehertelt, ö'neki állt feljebb,
Mikön a küszöbrél nem eresztim bejebb.
Megindita nyelvét, mi nem is volt ujság
Váltig hajtagatva, hogy ez nem igazság.
De ensem voltam rest, úgy kibóditottam

Hogy házam tájékán többé sohse láttam.
 Nem hiába mondja a régi körmendias,
 Hogy a házcsélet kinszenvedés, nem más
 Mert, ha szép az asszony, hozzá meg szeres is,
 Tetszik az egyaránt, fiatal svénnek is;
 Hogyha pedig kamba, vagy törtélmescumya
 A férjem uramnak sincsen rea' gusztusa.
 Azért, ha még egyszer házasadnom kéne
 Szeret tenni valahogy, ragyas feleségre.
 Most már Ferho' tudod, mihez tartod magadot
 Csendes életet, csak esunya asszonyadhat.
 Ne känd a Zuliskát, ha szép is volt neked
 Találok te nálánál külömbé feleséget.

[Kocintának.]

Ferho': (Kézét fogva Keserüvel) Köszönöm a ka-
 dencziás szép dikkciót, szinte felvidultam tőle.

Keserü: De hova tint a jegyző? Menjünk De-
 zsö'öcsém hajszoljuk fel, bizonyosan elhüsselt
 valahol. Ferho' öcsém majd vigyázz a kamára

hogy hi ne hönbölödjek a szekéből. (Felállanak,
Keserü tántoragva támaszkodik Derső hájára)

Keserü: Alkoxott hőség, egész kánikula, meger
a his löve is hegyetlenül haszival (Éltávozna)

Ferkó: (jó kedvvel) Kedélyes egy kompania, u-
gyan hamar megértett nekik, már rég nem
volt ilyen kellemes napom, ha mindig így
tartana, talán az én szivem is megtanul-
na felejteni!

XIV. Felvétel: Szárnyas és Ferkó.

Szárnyas: (Sebés léptekkel bejön) Ferkó egyedül
van? Hol vannak vendégei?

Ferkó: Az esküdt itt szunyókál, a többiek ma-
gát keresik a szelenczében.

Szárnyas: Jó hirt hozok. Figyelyen ide! Haza
voltam az imént és utközben hallottam, hogy
meghalt az öreg vajda és már el is ment a
követség fiát haza hívni, a vajdaság elfoglal-
ására. Na még megtudom, mikor érkezik,
bizonyára vele lesz Guliska is, talán sorát

ejtthetjük, hogy találkozhasson vele.

Ferkó: (csajpadva, meglepetés hangján) Igaz, amit beszél? Látnom kell Fuliskát, hogy megmondhassam neki, mennyit szenvedek miatt, hogy szemérem vethessem hűtlenségét.

Sárnyas: (féle.) Ezt megint okosan fundáltam ki, ez a legjobb alkalom Terus utját bevégni Ferkónál. (fenn) Olyan igaz, mint ahogyan állok, a kiskirály jelentette hivatalból.

Ferkó: (monológivalva) Talán jobb volna, ha soha hírt sem hallanám, a fájó sebek már behegedtek, e hír újra felszakítja azokat. De nem, nem bírom megállni, hogy ne lássam (Sárnyashoz fordulva) Kedves barátom jöjjön ide, ha megérkezik.

Sárnyas: Csak bízza magát, rém, érte jövök. (kezétfog Ferkónál is sarozik.)

Ferkó: (Késégbecsétt hangon) Most éppen igazán, hogy nélküled, Fuliskám, nem élhetek. (Enekel)

Lehullt

Rózsatömnek virága

Enyhe

Szellő kapta szárnyára

Alla

Kis tőbusan áll egymagán

Mint kit

Végzeté sűjt mostohán

Lehullt

Szivemnek is virága

Ralsors

Szele fuvallt rája

Userben

Hagyott, a kit úgy szerettem

Hej de

Ránatlas az életem.

Változás a színtéren

XV. Felenet: Füliska, Ferkó és Szárnyas.

Színtéri; Szigány tábor egy erdő tisztáson, előterében

apró cserjék bokrok, egy nagyobb fával, hátterében
exigány sátrak, a sátraktól jobbra sárossá-
sártal, az sártal végében törzsökön csapra
ütött hordó, leg hátul sűrű erdő (lászik)

Fuliska: (exigányzó ruhában, piroshendővel
percekön, napsütötte arccal, dülöskedik a
fatörzshöz és szomorú hangon csekel.)

Élert az ég büntetése,

Megvert engem az Isten

Mért, ki olyan hön szeretett

Ki irántam szivből érezt, ~~szere~~^{akkor} lettem hűtelen

Mért hittem a csábitónak

Mért szerettem oly nagyon? ...

Rabjává tett édes szava

Megigézett forró csókja, mégis letűnt csillagom!

Fuliska: (Pauzások hangján.) Ésmét itt va-
gyok his falambhoz közel! A mily nehéz sziv-

vel távoztam, oly nehezenre esett visszate-
nem. Gergely, ki elcsábított, megunta szerel-
memet és nehezen várta apja halálát, mely
szabaddá teszi tőlem, mert a vajda felesége ~~csak~~
csak exigányver lehet.

Hamarabb beütött a vészaj, mint gondoltam.
Követek jöttek hozzá, meghívni apja kivatalára és
önem habozott. Kértem, hogy ne hagyjon el!
Meghasadt a szívem, ha rea gondolok „gunyos
szavaira, melyel magától elűzött. O diadal-
mas muzsikassal távozott a követekkel, én
pedig fájo' szívvel kolyongtam az ismeretlen
erdő sűrűjében, csak akkor tértem magamhoz,
midőn feltűnt kis falum tornya. Minden
fel, minden hóvar ismerősként üdvözölt és
lesütött szemekkel, kendőmet arcomra húzva,
kértem ki az utamba jövő munkások elöl,
felve még az éneklő kis madártól is, hogy elvisi-
holdagtalanságomat Ferkőhöz. Szegény Ferkő!
Talan már el is felejtette fuliskáját, ki csak

akkor tudta volna igazán megbecsülni szerelmét,
 mikor már elvesztette. Édes jó apám! Most jutt
 eszembe intésed, melylyel meg akartál övni kal-
 sorsomtól. Oh! Csak ne szeretném még most
 is Gergelyt, térdre borulnék jötevéim előtt, úgy
 könyörögnék bocsánatért. De nem, itt Gergely ta-
 nyáján bevarrom megérkezését, még jóvá te-
 heti bünet, még visszaadhatja boldogságo-
 mat. (késéghacsve.) De jój! Ha ismét elűz
 magától, ha nem hatja meg esdeklő pra-
 vam, ah akkor megszakad a szívem.

Ferkó: (utánna Szárnyas jönnek, Ferkó fárt
 harakkal, Zuliska fele rohan Szárnyas hátra
 marad.) Zuliskám, Zuliskám! (megakarja
ölelni.)

Zuliska: (elháritja az ölelést, szeméit lesütve) Ne
 közelíts Ferkó, érdemetlen vagyok ölelésedre
Ferkó: Zuliskám! Ne gyötörd szavaiddal meg-
 hiuzott szívemet, mindent elfeledek, megko-
 csátok, feleségül veszek, csak jöjj vissza

hosszaink. Meg azt sem kívánom, hogy szeress,
csak azt engedj meg, hogy én szerethesse-
lek, mert nélkülöd nem lehetek boldog soha.

Zuliska (habozva febre.) Oh! Csak ne szeret-
ném Gergelyt annyira. (fenn.) Köszönöm
Ferkó jószágodat, sajnálak síveimből, de
nem mehetek vissza falum csufjának, fé-
lek jó atyám haragjától, édes anyám szem-
rehányásától, kik nem tudnak bottáso-
mat megkecsátani soha... Meg mit is ér-
ne nekem, egy kifáradt szív, mely többé
már nem tud szeretni.

Ferkó: (megfogja Zulis kezét) Minden szá-
vad sulyos kö-^{gyanár}keűt neheredik síveimre; meg-
kérlekem szűlsiniket, kik boldogságomért tart-
karokkal fogadnak. Hagyj fel ezzel a köbor-
élettel, légy becsületos asszony, ki Isten oltára
előtt esküszik hűséget urának. (átöleli Zuliskát.)

Szárnyas: (febre) Ugy látszik itt nincs remé-
nyünk, magunkra hagyom, a bokor mö-

76

gúl lesem meg, hogy mi törtérik (el, egy közeli kórház)
Zuliska: (megadással) Nem mossa tisztára lel-
kem szennyét meg az Isten altára előtt, tetts es-
kü sem, nem néhettek én már többé vész-
pirulás nélkül más becsületet és szennyek
szembe. (könnyezve) Hagyj magamra Ferkó!
Felejtsd el övökre Zuliskát, ki érdemtelten a
te jószágadra.

Ferkó: Nem! ¹ (Vagy velem jössz mindjárt, vagy
megkösölöm, a gaz csábitón szén vedése-
imet, mert őnéki is itt kell lenni közelodken,
addig el sem hagyom ezt az átkozott csi-
gány tányait.

Zulis: (félre) Mit tegyek! El kell innét tá-
volítanom Ferkót, mert minden pillá-
matlan itt lehet Gergely. (fenn) Ha meg-
csoportelod szüleimet, nem bánom, ha-
ra megyek.

Ferkó: (örömmel) ² Ha ég áldjon meg szaraid-
ért, úgy hát sietek, hogy mielőbb meghoz-

77
hassam számodra szülein bocsinátát.

Fuliska: Neked Ferkó nem szabad visszajönnöd,
a csigány taborka Gergely miatt, de (leoldja de-
rekáról a piros kendőt.) vidd magaddal hű-
tlömet is ha szülein nem neheztelnek reám, úgy
küld vissza, egy megkérhető cselóddal, hogy rejt-
se ide a fa mellett bokor alá, ez lesz a jeladás,
hogy visszafogadnak-e jó szülein (átnyújtja a
kendőt)

Szárnycs: (előjön. félre) Mit hi nem fundáltam,
most futok Terushoz hiakrándítom, besugom
neki, hogy Ferkó szerelmes lett egy gyönyörű csi-
gány lányba, ha nem hiszi jöjjön ide hoz
a fához, megtalálja a piros kendőt. De Fu-
liskáról hallgatok, mert elrontja a dolgot az
őreg Kerekessel. Előbb utóbb mégis meg-
tartjuk Ferkó kézfogóját is Terus az enyém
lesz (el.),

Ferkó: Édes szerelmem, slynehozemre esik
léged itt hagyni Oh bánj jönnél velem!

akkor lenne teljes boldogságom.

Fulis: Nem Ferkó, nem tehetem!

Ferkó: Ugy hát a földön még a jóistenem, de eszemben -
hisz nagy, mert akkor (hővet öholre emelve) sem-
miről sem állok jót. Ísten veled! (mögögyöször
mögöleli Fulist és távozik.)

Fuliska: Csakhogy eltávozott! Szegény Ferkó
nem látod te többé Fuliskádat. Nagy Gergelyé
maradok, vagy viláigga kujdosom, de akkor
mines elég lelki erőm, hogy szüleim házába
visszamenjek. (A távolból zene is látna hallatszik)

Most jön a válság percre Gergely érkezik. Nagy
Ísten csak most adj erőt. (el. a háttérben levő
erdőbe)

XVII. Telenet.

Pali, Karmos, Csery, Gergely, Peti, Dorka,
csigányok, leányok és püredék.

Pali: (előjön a sátorból dísz ruhában a vaj-
da botjával.) Dorka, Csipra, Peti, Fános,
Panna gyertek hamar, jön az új vajda!
Több csigány és csigányleány a sátnakból.

79
és erdőtől előbujnak a vajdát fogadni, sorba
állanak, Pali eléjük áll.)

Pali: Népem! Most ez órán megszünik az
én hatalmam, azt akarom, hogy benne-
teket rendben és becsülettel adhassalak át,
az új vajdának, Eljen az új vajda!

Mindnyáján: Eljen! Eljen!

Pali: Ti leányok az érkező vajda elé virágot szór-
tok, ti pedig férfiak körülöttem gyülekeztök,
eljentelek, mikor én nitardom neki a vaj-
dakottal a hatalmat. Értették?

Mindnyáján: Értették!

Kormos vő csigány: Én meg majd a boros
bordóra ügyelek, hogy ne csőjögjön a csap-
ja

Pali: Jól van, de a szédet ne tartsd alá
örög!

Kormos: Nemzetes vajda! Nem veszi be-
öreg gyomrom az ilyen kemény italt.

felre) Csak fertessék hozzá!

Mindnyájan helyükre mennék, a zene szó-
egész közel hallatszik a diszmenet a színtérre
jön, legelől muzsikások, mellettök exigny
kereket vetőgyerekek, utána a legöre-
gebb exigny pár, utánuk a vajda 2. szép
exigny leánygal, majd 4-5 fiatalabb há-
zas pár, végül exigny legények és leányok pá-
rosan, a férfiak kezében virágos bot.

Mindnyájan: Eljen az új vajda!

Gergely: Köszönöm a szép megemlékezést!

Pali a vajda elé lépve, kezében a vajdabottal)

Pali: Rövid ideig voltam hü néped feje, melyet
a boldogult vajda halálos ügyén bízott re-
ám és örül a lelkem, hogy nálam jobb ke-
zekbe adhatom a Nagy-Érdai nemes exigá-
nyok hagyományát, a hatalmat osztó vaj-
da botot, hordord szerencsével!

(átadja a vajda botot.)

Mindnyajaru: Eljen az új vajda!

Gergely: A régi szokás, az atyai hagyománytelt népem kormányozására, tekintsetek így, mint apátokat, ki népet szereti, igazságosan intézi bajait, de viszont megvárja a hü ragaszkodást és feltétlen engedelmességet. Fogadjátok jó szívvel! Most pedig elvárom a hagyományos hódolatot és járjuk el a nagyidai esküanyok tánczeit. (Öregektől kezdve a férfiak mindnyajaru a vajdabut-
ra teszik ujjaikat. Az asszonyok és leányok kezét csókolnak a vajdának.)

Mindnyajaru: Eljen! Eljen! Eljen!

(Majd a férfiak mind az asztal köré gyűlnek, háttal neki dülcskednek, a nők könnyelátták kezét fogva, körben állanak, a helyettes vajdáné Dorka az új vajdának kezébe teszi két kezét és jobbra 2 lépést, balra 2 lépést tánczolva lejt. A vajda homlokán csó-

kolja és tarabk adja a mellette álló exigány
nak, kielőtt hasonlón táncrol és ellogadja
síköcsököt, ex így megy sorban. Ez alatt a töb
ki leányok és asszonyok körben forognak és
énekelnek. (Monoton hangon palotais. item
ben.)

Yi sare, Yi sare *
Besi time bagimhale
Aggi menyji maj komeri
Tedu jevu draigumeri

Futucz koncz munyita sasurorita
(Többszörismételve.)*

Gergely: Az innepély véget ért, jertek népeim
az aldomáshoz, hadet járjon körül a kacsó
Kormos: Most kezdődik az én hivatalom.

(A hordóhoz fut és a kacsókhá bart ereszt.)

Mindnyájain: Eljen a vajda! Eljen!
Eljen! Eljen!

* Kincs megzénésítve. Szűz.

* A exigány nótát hasonló tánczenemmel énekelve, egy vaj-
da válaszlásnál hallottam. A szavak sként vannak
kiírva, mint kiejtjük. A Szervő.

Zuliska előzőn is a vajda lábcai elé veti magát.)

Zuliska: Gergely! Régi szerelmünkre kerlek,
azon szent fogadásra, melyet nekem tettél
ne tartsdál el, mert megölnöd vele szívenet!

Gergely: (gúnyos névető hangon) Mit jársz
utánam, mit fetrengsz előttem, mondtam
már, meguntalak, nem kellesz, meg nem is
vagy szívdígyver.

Mindnyáján: (Észedugjok fejöket is kérdik
Kormostól.) Ki az az idegen?

Kormos: (lassu hangon) A vajda volt szerető-
je.

Sergő Pali: Takaros egy leány magam is szí-
vesen elfogadnám.

Dorka: Ugye, ha én nem volnék, de meg-
nem tőröm az idegen fajzatot takorunkban.

Peti: Hát ha belem szeret, a vajdának
ugysem kell már.

Zuliska: Gergely nincs igazabon számon-
ra én nélkülöd nem élhetek!?

Gergely: (gunyosán) Ha nem élhetek szere-
lem nélkül, itt van Peti, (megfogja az
előtte teidelő Julis kezét és Petihez lödítja)
old vele viláigodát, de hozzáam ne közelíts
köbbe, mert kiüzetlek tanjamból.
(Juliska erővel kibontakozva Peti karjából,
eltávolítja magától.)

Juliska: Elmegyek én magamtól is. Gergely!
Gergely! Nem átkozlak, mert szeretlek, légy
mással oly boldog, mint a milyen boldog-
talanná tette! (Támolyogva az erdő fe-
lé megy.)

A függöny lezöndül.

III. Felvonás.

XVII. Telenet: Ferkó és Kerekes

Kerekesek portája, úgy mint az első felvonás-
ban, Ferkó érkezelve előjön.)

Ferkó: Nem kesereg, nem busul már, a szívem
Megtaláltam, kit igazán szerettem
Elvonult a sötét felhőegyről
Nemsakáig maradok már egyedül.

Nem volt hozzám mostoha a teremtám
Visszaadta, rég elvesztett szeretám
Csak még egyszer nézhessen szép szemébe
Boldog leszek, boldog egész, életre.

Kerekes: (bejön.) De jó kedved van Ferkó?

Ferkó: Meguntam a busulást, busuljon az,
akinek oka van rá.

Kerekes: Szívemből örülök fiam, hogy elfelejtetted régi bánatodat.

Ferkó: Nincsen olyan baj édesapám, melynek
ne volna orvossága, még feresel, még pa-

...se kellett hozzá, mégis meggyógyultam.

Keres: Talán csak szerelmes vagy Ferko Fiam?

Ke: Szerelmes bizony, édes apám és csak kígyelmeden
... hogy olyan boldog legyek, mint a fatetején pár-
... val turkáló vad galamb.

Keres: Örülök édes fiam, csak tisztességes jóaraló
... ny legyen, szívesen fogadom portámon.

Ferko: Tisztességes... jóaraló (főre) Saj hogyan ruh-
... nyak kivéle? (fenn) Már édes apám van olyan
... tesseges, mint Tuliska volt, akit nekem szántak

Keres: Ne említsd ezt a leányt, tudod, hogy
... akkor bennem a mérég.

Ferko: (főre) Már megint beleütött az Isten-
... yila a boldogságomba, de nem hagyom
... magamat (fenn) Látja apám uram, én ha

... kígyelmednek volnék, megbocsátanék annak
... szegény leálynak, a szentiráskan is, a pásztor-
... abban örült az eltévedt báránya visszajöt-
... tének, mint az összes meglevő bárányainak.

Keres: Ne perdikálj nekem, jobb lesz téj a

slagra, kicsoda, kicsoda, fiatal-e, szép-e
váltattad?

Ferko: Szép-e? Már a menyéti csillagok se ra-
yognak szebben, mint a Jul... [Hirtelen szájá-
ra teszi kezét] (félre): Majdnem elszóltam magam.

Kerekes: Mit akartál mondani?

Ferko: [habozva] Semmit apám, csak azt, hogy
ilyen fényes csillagot értek, mint a milyen Julius-
an ragyog, olyanok az ő szemei.

Kerekes: Ferko te valami titkot rejtegetsz előttem,
nem szoktad te kerülgetni, a mi szívedet nyom-
ja, mint a macska a farkó kását.

Ferko: [nagyot sóhajt.] Hej apám uram meg is
mondanám én figyelmednek, mi nyomja
lelkemet, ha volna bátorságom hozzá.

Kerekes: Talán csak nem valami rabló kapitány-
nak a leányát akard a házamba hozni,
hogy így félsz kirukkolni a farkával?

Ferko: Nem volt annak semmi nemzetisége sem
talraj, maga is csak akkor lett azná, mikor

szívemet elrabolta. Nézzen apám uram a szemembe, kiolvashatja belőle, hogy azért örül a lelkem, mert megtaláltam Zuliska leányát, az én régi Zuliskaimat, ki nélkül nem élhetek.
 Kerekes: (kikelve) Fiam! Ferkó fiam! Ne tovább, ne keserítsd meg atyái szívemet, míg én élök, nem szenveded be becsületes nevetem, nem hozasz házámba egy olyan leányt ki miatt pindnod kell, kit az egész helység csipiny szeretájének eszabolna.

Ferkó: (levert hangon) Hej apám uram a hiyyelmed lelken szárad, hogy kőborolni hagyja azt a szegény leányt.

Kerekes: (lábaival tapintva mérgezhangon) Egy szót se többet halatlán fiv. (mérgesen távozik)

Ferkó: (megadással) Még rám sem ragyogott a nap már is befellegett (felhevülve) De nem, nem játszik többé velem senki, vagy Zulis-
 kát feleségül veszem, vagy világgá hujdosom,

ment nélküle úgy sincs életem. (szívet lapogatra)
 Ez a kenet, ez a piros kenet, úgy ízei lelkem
 met (kihurra), szegény Zsuzka várhatod míg
 visszaküldöm. (felindulva) Ej nem teketória-
 rok vele, visszaküldöm nyomban, csak egyszer az-
 tán itt legyen Zsuzka, majd valahogy csak el-
 igazítom a dolgot (kiáltva) Fános! Fános!
Fános: (kívülről) Futok már! (Nassan jobb felől
a gyümölcsösből színterre jön.)

Ferkó: Fános bácsi, megtenne-e nekem
 kend ~~valamit~~ egy kis szivességet?

Fános: Már mint én? Mit nem lenne neog
 Kalinkó Fános, a kis gardája kedvéért.
 Az argyelusát!

Ferkó: Köszönöm Fános bácsi, de tudja-e
 kend, kinn a faluvégén, a erigénytanypa
 mellett, hol van a "fütyölő" fa?

Fános: Már én ne tudnám, az argyelusát!
 Mikor még a vasútiak is tudják, mert ak-
 kor füttyentetnek a gőzmasina sípjával

ha azt meglátják, mert attól már nem
messze van az istárcsió.

Ferkó: Látja Fános bácsi ezt a kendőt? Vi-
gye oda a^hhoz, a falhoz, ha sorát ejtheti, az-
után tegye a bokor alá is jöjjön vissza
(átadja a kendőt.)

Fános: (átveszi a kendőt és nézegeti)³ Már ki-
rem szeretettel ezt csak ott nem hagyom éjsza-
kára, hát ha elcsillanti valami exiqány leány

Ferkó: Ne törje azon kendő fejt, aki ezt elvi-
szi onnan, annak jussa van pea!

Fános: (nyájaskodva.) Talán csak valami ta-
karos exiqány leányra kitudi ajándékozni
gye? Hejjöl terzi kis gardám, magam is mig
legény voltam egyszer úgy belegabalyo-
tam egy olyan fekete szemű gyerek leányka,
hogy mindig ott mászkáltam a exiqány
tanyán. Az argyelusát!

Ferkó: Eltalálta Fános bácsi, csak aztán úgy
esinálja, mint monoltam. (eltávoztában.)

Elpanaszolom sorsomat édes anyámnak, olyan jó anyának a szive, majd megkérleli apját János: (egyedül, fargatja, nézegeti a kendőt) Mair fajin egy kendő, az argyelusát, szinte oda illesse a szublatom tetejére abrosznak, hisz Isten jó volna annak a szurkos kéjű cigány leányknak olyan is, melyiken akkora lyuk volna, mint az öklöm. De erre csak a feleségem nem is látná ennek szinét sem a fütyölőfa, mert hát kendő csak kendő, majd kicserelném az anyjukom elviselt kendőjével, az is elég paradísi lenne neki, az argyelusát!

XIX. Fejelet.

János, Terus, kísöbök Szarvas.

(Terus kejön nem veszi észre Jánost.)

János: (félre.) Ezt is most hozta ide az ördög, ugyan mit akarhat? (Félre húzódik beszelkedve)

Terus: (sáradtan) Oda vagyok! Kint voltam a fütyölőfánál, de hiába nyomtam sincs

92.
a piros kendőnek. Hej, ha felültetett a jegyző!
De nem! Igazat kellett beszélnie, mellette szól
Ferkó hirtelen jó kedve, pedig mióta Zuliska
cserben hagyta, folyton sóhajtozott. Hetszer meg-
átkoztam a cigány nemzetséget, meg azt a
cigány leányt, ki utamat állja. (sóhajtra)
Oh pedig már oly közel értem szivemet Ferkó
szivéhez. (kitörő hangon.) Csak ne szeretném
annyira Ferkót nem gyötörnie a fellekesység
férge, mely izekké öli megkínzott szivemet.

De tudom bevágnom utját a cigány fajzatnak.
(Utközölő hangon) Megvettem Kerekesné tyúk-
jait, ezt a his maradványt (egy kis papír csoma-
gat vasz elő) ^{szerepém, valahogy} belekötöni ^{abba a} piros kendőjébe, hogy
gyanuka hoxsam ^{a cigány leányt s aztán} elfagatom, elvitetem a
vármegye fogságába. Tudom, megütálja
Ferkó. De jaj, ha nem bírom megkeríteni
a piros kendőt.

Zanus: (félre) Istugyan nem! Az argyilis-
sát! Főhelyen van az (Polnányá alá)

széti a kendőt, de e pillanatkor hátra fordul
Teréz és észre veszi.)

Teréz: Mit csinál kend Fános hácsi?

Fános: (zavarban) Semmit, izé semmit, csak
a dolmányomról vertem le a port.

Teréz: Fános hácsi maga füllent.

Fános: Ha füllentek is az is csak katona vi-
selt ember szokása. Az árgyelusat! Megmi-
gandja van rea' a kisasszonyrak?

Teréz: (Hízelgve megszívogatja Fánost.)

Nó' no' Fános hácsi, maga elrohott nekem
mindent mesélni (febre) ki firtatom, ez bi-
zonyjal tud valamit a dologról. (fenn) Aztán
megnem is kívánom a' innyen, jöjjön
el később, zacskóját majd egy kis süz do-
hányal megtöltöm.

Fános: Az már keszéd! Az árgyelusat!
(miltagva) Egy kendőt viszek. Ferkó, a fia-
tal gazda küldi egy szigány leányrak (felig
felnyitja ködményét is a kendőre mutat.)

94

Terus: (féltre) Piros kendő? Csak hogy kerembe került! (fenn) Fános bácsi tud-e hallgatni?
Fános: Már mint én? Hogyne tudnék. Az ügyelést! Hiszen kisasszony tudja legjobban, milyen csöndesen elhallgattam, hogy nem láttam testi szememmel, mikor Gergely megszóktette Zulist?

Terus: Azt a maga becsületéért tette, de tudna-e az enyéimért hallgatni?

Fános: Nem nehezen hallgatni, ha az ember fia valami jóféle barocskát tartogatthat a szájában.

Terus: (egy forintost esusztat Fános markáka) Érted ad a Mórsi eleget!

Fános: (féltre) Fél kérdi, de ugyan mi fordulhatja a kisasszony természetét?

Terus: Adja ide azt a piros kendőt.

Fános: De hogy adom, mindjárt viszem ki a csigány tanyára a fűtyölő fahoz. Mert tudja kisasszony az első a becsület. Az ügye

luscát!

Terus: No' adja ide nálam van ám a párja,
annak a forintosnak.

Fános: Hát miért nem beszél kisasszony vilá-
gosan, szóból ért az ember. (átadja a kendőt.)

De vissza adja ám!

Terus: Mindjárt viheto, csak egy kis esomegot
kötök bele.

Fános: Talán bizony valami füstölő, a mitől
megfut a exigány, mint az ördög a tönjén-
tül.

Terus: Egészen más ez, exidrus lebe arlatott
kúxa, ettől megdöglenek a baromfiak,
már eddig el is hullott egy pár, Ha ezt a piros
kendőjében megtalálják, senki sem mossa ke-
t exigány leányról a gyantát; fogszágha teszik
és Ferkó megtalálja. Figyelmed Fános foly-
tassa a dolgot és ha kérdőre vonják, csak
nyujt mandjón, hogy itt az udvar kö-
rül látta ögyelegni azt a piroskendős

96.
exigány leányt és azt is látta, hogy valamit a
kendője sarkába kötött.

Zános: De mikor nem láttam!

Terus: Figyelmed a szokást sem látta, me-
gis megtörtént.

Zános: Az már igaz, jó feje van a magának
hisasszony, kiállana még a kajlári sarxst
is. Az ürügyesét!

Terus: Most hát menjen a dolgára. (bekötö a
kendő sarkába a csomagot.) De hiszen vissza
a gyümölcsösbe, hogy kézzel legyen ha kere-
sik. Erti kend?

(Zános exihelőzik, luxódozik.)

Terus: Még mindig itt van?

Zános: Nagyon iszen indulnék már, de az a
pöngölös igen kérédek a párja után.

(Terus átadja a másik farintást.)

Terus: Itt van, de helyén legyen az esse,
ha kérdőre vonják.

Zános: Ha eladtam a felkemet az ördögnek

becsülettel hi is allom parát (el.)

(Terus egyedül leül a szinpad előterén levő fa
lámpásokra, lehorgasztott fővel szomorú hangon)

Terus: Mire vitt a feltékeny szerelmem. 'Bűnös va-
gyok, büntésim egy lehűtő paraset, hi koros
fővel áruláimna lehet. De elhallgatta-
lom szóit is jó pénzért, ha terven sikerül s
a miqány bánypa rá bizonyul a gyamu.
Terho' felesége előbb utóbb mégis csak én le-
szek (Lehajtja fejét.)

Szárnypis: (Lakujhegyen hajón) Egyedül van-
tudtam, hagy itt érem, ez a legjobb alká-
lom. Ha ékes szölkisimmal nem juthattam
be szivehez, szép hangommal fakasztom ki
kebleből a szerelmem virágját. Szerencsédot
adok neki, melynek hatása nem fog elma-
radni. (Egy kissé köszönili tarkát, Terus
háta mögé samolyagva, affektált hangon
énekelni kezd, a régi, Szeretnek szántani
dallamra.)

98.

Teruskám galambom!
Ne törd másért magad
Egaxi szeretöd
Kéble érted dagad

Intésedet várom.
Hagy megötöljelek
Teleségül veve*
Farrón keresselek.

Terus: (Hátra fordulva.) Megbolondult, hogy
ilyen világos nappal énnek szóval valja be
szerelmét, melyet már annyiszor hallottam.

Szárnyas: (Meglagya Terus derekát.) Nem én
galambom, de úgye ez a hang, ez a szép
daldobogáska kosta szivecskéjét.

Terus: Ugyan ne képzelődjek jegyző úram!
Jobb lesz, ha magamra hagy. Mit szólna
Rarcsa néni, ha együtt találna bennünket.

Szárnyas: Mit szólna? Hát bizonyan se

mondhatna egyebet, mint jaj, de szépen össze-
illő pár ez. Ugye belkém menyasszonyom.

Terus: Ne menyasszonyozzon, mert....

(E pillanatban kívülről Borcsa hangja hallatszik)

Borcsa: (kívülről.) Jaj! Jaj! Oda vagyok!

Terus: "Kötrődjek jegyző"ur. Nem hallja Bor-
csa néni hangját?

Szármvas: Fél van nő! De adjon egy csöket!

Terus: Csunya az a talakodás, nem parar-
lom én csökjaimat, külsőnk legyen legyen,
kinek az kijár.

Szármvas: (megfenyegetőre) Várjon Terus
majd velem is osztja, ha feleségem lesz!

(mérgesen távozik.)

XX. Telenet. Terus, Borcsa, Fános.

Borcsa: (bejön, egyik kezében egy döglött
tyúkot, másikban egy kis virkét hoz, sirán-
kózó hangon.) Vege van! Vege van!

Meg tudnek halni fájdalomunkban, majd-

nam a szivem hasadt meg, mikor a sok szép
baromságot elmesélve találtam. Csak a
kedvem kedvem ügyében az a gonosz lélek, ki ezt
rajtam elkövette, tudom megkeserülni?

Terus: Mi baj Borcsa néni?

Borcsa: Ne is kérdezd! Nem látod itt a kedvem-
ben ezt a szép tyúkot, meg ezt a kedves kis
csibémét? Okosabb volt ez, mint sok iskolás
gyerek, a tengeremből evett, mindenütt utá-
nam futott, az imént, hogy szőlőgattam-
vöket a tyúkházból, már ott feküdtek vala-
menyien elterülve.

Terus: Borcsasztó! Ugyan ki tehetett ezt a go-
noszságot? Kérdezzük meg talán Kalinkó Zoi-
nostud valamit róla? Az egész nap itt dolgo-
zott a gyümölcsösben.

Borcsa: (kiáltva.) Zairos! Gyöjön hamar ide?

Zairos: (előjön fele) Jólesz trefára fogni a dol-
got, ugyanitól el a gyamut. (fenn) Birone'
asszonyam, talán csak lakodalomra

kiszül, azzal a baromfiakkal?

Rorcsa: Kiszül a guta valami rossz lélek megötötte őket. Nem látott a ház tájékán valami gyanús személyt?

János: Kötelességem nekem minden kösüldő cigány leányt látni... Az ürügyesét!

Teréz: (félre) Még elárulja magát!

Rorcsa: Mit beszél kend cigány leányról?

János: Nem mondtam én semmit, csak azt, hogy egy piroskeudős cigány leányt láttam itt settengegni, azt mikor iszre vett, valami papírost kötött a piros nagykeudője sarkába.

Rorcsa: Szinte gondoltam, hogy valami cigány fajzat lehetett. (kezével fenyegetve)

De várj csak torokodra farrasztom a csibe húst!

János: (félre) Ezt azért a fajinul csináltam meg. Az ürügyesét!

Rorcsa: Mit beszél kend?

102

János: (zavarban) Csak az irtatlan baromfi-
ak után póhajtórom.

XXI. Telenet.

Kerekes és azelőbbiei, 2 esendő kisöböl.

(Kerekes bejön)

Borcsa: Meg van a beste lélek, aki elmesz-
tette kedves állatjaimat. Haj! Haj! Csak lega-
lább azt a kohinkinai tyúkomat ne kántotta
volna! Kéthetes borjutadtam a fajért.

Kerekes: Sohase jöjjess anyjukom, majd ad
az Isten szobeket helyette.

Borcsa: (csipőre tett kezekkel) De nem úgy van
az, mit próbál a világ, hogy ilyen csúfot tettek a
Kerekes családon, meg aztán higgymed a
bíró, jógában áll, hogy példásan megbün-
tesse a gonosztervöt.

Kerekes: De ki az?

Borcsa: Hát ki tette volna, most vallott
rea' János, hogy egy piroskendősi exigány leány
jarkált itt.

Kerekes: (Zanoshoz.) Látta kend?

Zanos: Már mint én? (habozik Terus rápillant)

Meghiszem azt, hogy láttam tulajdon szememmel.

Kerekes: Menjen kend küldje ide a két esendőit, akik az este jöttek a faluba.

Zanos: Már futok (távortáiban) Nehéz hivatal láto'-futónak lenni, az argyclusat!

Kerekes: Terus, maga meg legyen szives küldje ide Selymes tanácsost, mondja meg neki, hogy hívja el vele a jegyzőt is, mert tanácsot ülünk.

Terus: Édesapám ne jöjjön el? Az is fejen találja, ilyen pörös dolgokban a szegyet.

Kerekes: Jó lesz hűgám, ha nem restel ide járadni?

Terus: Akkar hát sietek. (el.)

Zanos: (bejő két esendőrel) Itt vannak!

I. esendő: Mi kajvan bíró ur!

Kerekes: Egy exiguány levény elmentette

104
az összes karomfiaimat, azért keretlem
kajlárv urat ide.

János: Hej mikor még én is Sarrsít viseltem,
az árgyélusát!

Kerekes: (folytatva.) Ha mások elrettentő
példájára szives lenne azt elfogni és ide hi-
síteni a helység házához, hogy hivallatva át-
szolgáltathassam a megyének.

I.^o Csudör: Kötelességünkben áll, a go-
nosztevők kérekerítése. Csak egy kis utka
igazítást kérünk bíró ur, hogy felismerhes-
sük.

Kerekes: (Jánoshoz.) Kénd látta, hogy nő-
xett ki a exigányleány?

János: Fekete volt az árgyélusát!

Kerekes: De hisz mindegyik fekete!

János: Azért nem volt ennek is fehér szárazója.

I.^o Csudör: Milyen ruhát viselt?

János: (zavarban) Milyent. Milyent, hát
rongyasat, csak a piros nagy kendőjein

nem vált lyuk, a melyikbe azt a valamit belekötötte!

Kerekes: Egyebet nem tud róla kend?

Táncos: Dehagynem, az ügyilusat! Majdnem elfelejtettem, hogy mexét láb volt.

Kerekes: Káplár ur felismerheti a piros kendőjéről, melynek sarkába egy kis esomag lesz kötve, csak kérem ügyeljenek reá, hogy kendőstül fagyjak el.

I²⁰ Csudör: Az már a mi dolgunk majd elbánunk vele.

Kerekes: Kend is velük mehet Kalinkó!

Táncos: Piros uram veü legyen nagyok in már az arcellásra, addig inkább a pengy karomfiakat örköm, hogy nagyobb hajuk ne essék.

Kerekes: Kend mindig boldogokat beszél. Hat csak menjen, folytassa dolgát, majd ha szükségem lesz reá hivatam.

Táncos: Ertsem! (Tánczik.)

Szárnypas, Selymes, Keserü, Kerekes, Barcsa és Teres.

Szárnypas: (Selymes és Keserüvel jön) Mi kaj kiíró iram?

Kerekes: Törvényt írtunk egy exiguus leány fellett, aki megemésztette összes baromfiáimat.

Keserü: Barasztó eset! (felé) Inkább én emésztettem volna meg egyenként hirtántra.

Barcsa: Aztán meg annak a kondorfaruk dunnai rézénnek se kegyelmezett a gonosz, elpusztult mind, a nagy tarajú kakas is, meg az a kedves kőhírkínai tyúkóme is. Uda van minden örömnöm (Siva lakad)

Kerekes: Ne sopánkodjál, már mondtam! Hozz inkább tintát, kalamust, hogy a jegyző iram felvehesse a protokóliumot.

(Kerekesné el.)

Szárnypas: Hol a delinkvens? (felé)

Itt az alkalom, hogy mint jegyző kitünőség

bemutassam magamat.

Kerekes: Most küldtem érte a két csendőrt, mindjárt itt lesznek vele.

Selymes: Újink az asztalhoz, kérsz uram, hogy egész hivatalos stellungban várjuk a gonosztevőt. (Leidnek.)

Borcsa bejön, asztalra teszi az irószekket.)

Borcsa: Itt van minden. Aztán ne sajnálja jegyző ur a permát, hiszen büntetést írjon a bünyösre.

Kerekes: Rind azt csak reánk anyjuk, igazságosak leszünk.

Borcsa: (felre ül) Alig várom, hogy meghozzák azt a csigányleányt.

Terus: (bejön Borcsa mellé ülve) felre: En is végig hallgatom a tanácskozásist.

Selymes: Miféle vádok bizonyították a csigány leány bünyösségét?

Kerekes: Szemtám van reá, hogy itt volt a ház tájéka is lopva valami papíros

felét kötözött piros nagykendőjébe.

Keserü: Ki a tanu?

Kerekes: Kalinkó Fános!

Szárnyas: Nem valami megbizható tanu, egy pohár borit eladja még az üdvösséget is.

Terus: (folgarva) De én is tanulok domolone.

Szárnyas (felre) Piros nagykendő, meg Terus a tanu, ez nagyon gyamus előttem.

Terus Kérem bíró ur hívassa elő a tanut, hogy néhány kérdést intézhessenek hozzá!

Kerekes: Menj Terus belkém, szólítsd elő a gyümölcsöslel Fánost. (Terus el)

XXIII. Felenet.

Fános, Guliska, Ferkó, esendörök is az előbbik.

(1te Esendör kezeben a piros kendővel.)

Esendör: Itt a Corpus-delikti: a piros kendő

Szárnyas: (felre) Ni ni, hisz ez Guliskendője, most már tudom hányat ütött

aróia. Terkó ellen törnek, de majd megszorítottam a tanút, tudom bele sült a valószínűsége.

Leendőör: (folytatja) Az erigány leányt is elfogtuk, de nem bírtuk vele, betettük a helyiség költőjébe, majd kocsin hoztuk ide (el)

Selymes: Az ellenszegülés is különösége mellett ~~hiszen~~ ^{hiszen} (Faias legyön Terussal, ki Faias kádme-nyét megrántva, halkau.)

Terus: Aztán összeszedje kend minden süti-
ni valóját, ne hagyj ki semmit a dolgot.

Faias: Magam is úgy akarom. (Az isztal elé-
áll, Terus vissza ül helyére)

Szármvas: (Faias elé állva, erőes hangon
szemeibe névve.) Valja meg igaz lelke-
re, mit látott és mivel vádolhatja a pi-
ros kendős erigány leányt?

Faias: (köszönőli farkát) Valtaképpen én
nem láttam a baromfiak pusztulását,

110.
csak azt, hogy itt settingett a ház tetejében
Szárnycs: Akkor hogyan állíthatja, hogy
a leány követte el a bűntettet?

János: Ha nem kapiráxlak testi szeme-
im, hát olyan formán gondolom, hogy
láttam mintha ezen erigény leányzó ken-
dőjébe kötözgetett volna valami felős
partékát.

Szárnycs: És mi volt az a felős partéka?

János: Erigénylebe ártatott kúra.

Terus: (félre) Tegem van elszólta magát.

Szárnycs: Milyen távol volt kend a erigény
leánytól?

János: Lehettem úgy 20 lépésnyire.

Szárnycs: Akkor kend füllenit, hogyan
láthatta, hogy a papírban erigényle-
ben ártatott kúra van.

János: (szavartan) A Terus kisasszony (szá-
jához kap)

Kerekes: Mi van Terussal?

111.
Fános: (zavartan) Csak azt mondom, hogy
a kisasszony is azt gondolja, hogy aligha-
nem az volt.

Szárnycs: Akkor kend semmitsem látott,
csak gondolja. (féle) Az elevenre tapin-
tottam, hja lángész nem mond csütör-
tököt.

Fános: Már hogyné láttam volna, nekem
a ház őrenek mindent muszáj látnom.

Kerekes: Nézz meg jegyzőúr bent van-e a
nagykendőben a csomag!

(Szárnycs kérése veszi a piros kendőt és tapo-
gatja)

Fános: (féle) Az argyilusat! Hogy került
ide ez a nagykendő, hiszen én a fűtyölő fa
alá rejtettem.

Szárnycs: (Kibontja a csomagot és tartalmát
az asztalra önti.) A künjel megvan!

Keserü: Akkor mégis igazat beszélt Fános?

Fános: (Mellét veri) Az én becsületös ne-

ven nem marad piszokban, mert egyenes
úton járok, az argyélusát!

(Ferkó lehorgasztott fejjel bejön)

Ferkó: Herestem, herestem, de nincs school,
hejmieért is hallgattam Zuliska tanácsa-
ra. (feltekint.) Mi történik itt!?

Rócsa: Tanácsot ülünk, egy gonosztevő
csigány leány felett, aki elémészette összes
karomfiainkat.

(Ferkó megpillantja a jegyzőkönyvben a pi-
ros kendőt.)

Ferkó: Hogy kerül ez a kendő ide?!

Selymes: A csundörseğ útján, mert ez a go-
násztevő kendője.

Ferkó: (fébre) Most értem, miért tűnt el
Zuliska. Bizonyosan helyette más leány találta
meg kendőjét a pütyölő fáival. (fenn)

Hát hol a künös?

Keserü: Mindjárt hozzá a kőterből.

(2 esendör veszi Zuliskát, ki szem kesütve

113
kezével elfedve arxát, jön ke, megpuhítottja
anyját t'erde veti magát elötte.)

Zuliska: Kedves anyám köszi, meg,
tevédt leányodnak.

Ferus: (felsikolt.) Mit tettem vejem van (elájul,
Ferkó is Keserü életgetik)

Borcsa: (Félemeli Zulist össze-vissza csóhol-
ja sírás hangon) Kedves Zuliskám mire
jutottál?

Ferkó: Édesanyám eresse már el Zulis-
kát, nekem is hadjussom valami belöle!
(Zuliskát megöleli) Galaukam csak hogy
megkerültél, tüve tettem érted a há-
tát, mégis csak haza hozott a piroshen-
dő. (Kerekeshoz.) Ugye édesapiam megbo-
csát az én boldogságomért.

Kerekeshoz: Félre az érzékenységgel. Itt nem
apra a leányával áll szemben, hanem
híró a vándlottal, kit a kottáson kívül
még a kaszavallás kiene is terhel.

144

Ferkó: ^{Ferkó}Édesapám nem értem szavait.²

Selymes: Nehéz száraz az igazságszolgálatás
Ha Julis a künös, ugyan Kálirukó ártatlan
Mind a kettő nem lehet ártatlan.

János: Tusfordulva) Hiszasszony, most
nyissa ki a ^{szájacsokját} nyelvét ^{és} mosza tisztára be-
csületes nevemet, ha szerelmeféltésből bele-
kötölte velem a zacskót a piros kendőbe,
amit a Ferkó gorda bírótt reám. Hej de-
hogy kötöttem volna bele az ürügyűsít,
ha csak egy macskát is gyantom, hogy
a Julis, a mi kedves Juliskánk kendője
az.

Keserű: Mily ségyent hozott ez a leány ösz-
fejűre.

Borcsa: János kend ugyan veim számar,
hát nem ismerte meg a piros kendőt? Pedig
kend is ott volt a tőrjei vásáron, mikor
megvettem Juliskának.

115

Fános: (forgatja a kendőt) ³ Mátos ucsere
igaza van a nagyasszonynak. Az árnyékát.

Kerekes: Mégsem értem a dolgot, hogy ke-
rült vissza a kendő háramlhoz és Fános ke-
zibe?

Ferkó: Édesapám én elmondok mindent, de
egy feltétel alatt, ha megbocsát Zuliskának és
nekem adja feleségül.

Kerekes: (halovva) Isten néki, ha kimutatja
ártatlanságát.

Ferkó: Én hoztam a piroskendőt a cigány
tanyáról, ott kaptam Zuliskától, hogy
küldjem vissza a tanyára, ha széleim kocsi-
nátát számóra kinyertem. Én anyám jó szí-
vében bízva, ki majd megkerleli ^{enyhíti} apám harag-
ját, Fánosra bírtam a kendőt, hogy vigye
ki a megbeszélte rejtek helyre, és ki tudja nem
e az Isten ujjja volt, mely Ferust szerelmefél-
tésből kiűzte, hogy szívtessé boldogsá-

116
gymat, és visszaadja Zuliskámat, kiért any-
nyit szenvedtem. (megöleli Zuliskát.)

Zuliska: (szereinyen) Ragyagóbb a te
szived jóságja a legcsillogóbb arannyal. Síp-
pen azért nem lehetek feleséged. Találsz te
szelket, jobbat is nálam. En hadd bünhöd-
jem tettemért.

Raresa: Zuliska ne kísérsd az Istent, az én
akaratom is az, hogy Ferkó felesége legy.

Zuliska: (heret csókol) Edesanyám parancsa
ment előttem!

Kerekes: Nő, ha anyátok akarja, akkor már
nekem nincs ellenvetésem. (megöleli őket)
Legyetek boldogok!

I.º Lendör: Bivó ur! Már most kit kísérszünk
a vármegyére?

Kisbiri: (kerohan) Lendör urak baj van!
Laxadás ütött ki a csigány tanyán és meg-
ölték Gergely vajdát.

Ferkó: Az Isten igazságos. Megbüntette

a gaz csábított.

117

Kerekes: Káplán ur siessen ki a erigény ta-
nyára, kerül ott elég rab a vármegyére.
(A esendőrok is kiskiró távozniak)

Terus: (magához térve.) Hol vagyok?

Kerekes: Terus te nagy kiint követted el, de eny-
hiti azon körülmény, hogy feltékenységből
telted; nem leszek panaszos fél, nem kell bi-
ró sem, nem akarom, hogy általános kibetű-
lés napján szomoru arcot lássak.

Sárnyas: Már most Terus kisasszony mi is
csak tartsuk meg a kézfagót.

Terus: (körül néz.) Isten neki! (félre) Ha nincs
rózsia, pipacs is jó, fő az, hogy partában ne
maradjak.

Kerekes: Töltsük vigam - e mai napot! Bor-
sa hozz bort! Dupla esküvőt tartunk, mi-
nőt még nem látott Mihályfa.

Kalinkó Zsuzs: Mit ki nem fundál az
én bekapudált eszem. De már erre én is

megházasodóm. Az irgylusát! (Mindnyá-
jan tánczólvá énekének)

A galamb elöpiül
Utánna a pájra stb.

(gyorsütemben.)

Lain! Lain! Lain!

Tudom már stb.

(Lásd II. felvonás Teruscineke.)

M. Fejé
maialta Laborant

Szinyk 1893 Myrsohá irte.
Stannay Katalin